

Promemoria

31.7.2026

VN/35482/2024
VN/35482/2024-VM-67

KÄÄNNÖS

Finansministeriets utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ny självstyrelselag för Åland

Justitieministeriet har bett finansministeriet lämna ett utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ny självstyrelselag för Åland. Den nya självstyrelselagen för Åland ska ersätta självstyrelselagen från 1991 och ska vara den fjärde självstyrelselagen i ordningen. Målet med reformen är att modernisera och utveckla självstyrelsesystemet. Propositionen innebär ingen förändring av självstyrelsens nuvarande ställning i statsförfattningen, men den avser att förtydliga självstyrelselagens nuvarande förhållande till grundlagen. Det föreslås att i lagen införas vissa bestämmelser från grundlagen, vars formuleringar anpassas till de motsvarande skyldigheter som gäller för självstyrelsen. I propositionen föreslås en systematik för fördelningen av lagstiftningsmakten på Åland mellan riksdagen och Ålands lagting som bygger på principerna enligt nuvarande självstyrelag. Förslaget innebär vissa förändringar av den nuvarande fördelningen av lagstiftningsbehörighet mellan landskapet och riket.

Lagförslaget innehåller flera nya bestämmelser som syftar till ett utvecklat och smidigare samarbete mellan de statliga och de åländska myndigheterna.

Det föreslås att Ålandsdelegationen (förslaget: Delegationen för Ålandsärenden) i egenskap av första instans ska lösa vissa tvister mellan riket och Åland.

I syfte att säkerställa att de internationella garantierna för att bevara svenska språket för den åländska befolkningen ska iakttas i dag föreslås ändringar i bestämmelserna om Ålands språkliga ställning och myndigheternas språk och de språkliga rättigheterna för individer.

Propositionen innehåller även utökad behörighet för Åland att förhandla och sätta i kraft internationella förpliktelser samt större möjligheter att påverka beredningen av ärenden som avgörs av Europeiska unionens institutioner. Lagförslaget innehåller också flera uppdateringar, förtydliganden eller preciseringar av den nu

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Statsrådet

PB 23
00023 Statsrådet

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmansgatan 1 A
Helsingfors

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

gällande lagens bestämmelser, om bland annat ställningen för medlemmar av lagtinget och Ålands regering.

Lagförslaget ska behandlas i grundlagsordning och för att träda i kraft godkännas av Ålands lagting med kvalificerad majoritet. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2028.

Finansministeriets utlåtande

Finansministeriet bifaller inte propositionen i dess nuvarande form och anser att propositionen i dess nuvarande form inte ska föras vidare.

Finansministeriet vill särskilt ägna uppmärksamhet åt tre grundläggande frågor: de ekonomiska bestämmelserna, det föreslagna förfarandet vid oenighet i genomförande av EU:s beslut i 78 § och på vilket sätt finansieringen av de nya kommunala uppgifter som bygger på rikets lagstiftning har beaktats i förhållande till bestämmelsen i den föreslagna 6 § om kommunal självstyrelse.

Allmänna observationer

Totalreformen av självstyrelselagen för Åland är ett konstitutionellt, institutionellt och statsfinansiellt sett betydande projekt. En sådan omfattande reform kräver att innehållet i lagstiftningspaketet är balanserat, juridiskt exakt och ekonomiskt hållbart. Enligt finansministeriets bedömning är de förutsättningarna inte uppfyllda i det utkast som nu behandlas.

De ekonomiska bestämmelserna har särskilt brister som gör att propositionen inte bör föras vidare utan väsentliga korrigeringar. Dessutom är de föreslagna utvidgningarna av uppgifterna för Delegationen för Ålandsärenden i 52 § och 78 § problematiska med tanke på både ändamålsenligheten och de konstitutionella utgångspunkterna. Finansministeriet anser därutöver att bestämmelserna om finansieringen av de nya kommunala uppgifter som bygger på rikets lagstiftning uttryckligen bör utfärdas enligt förslaget nedan i avsnittet om ekonomi och att de inte indirekt bör inkluderas i den föreslagna bestämmelsen om kommunal självstyrelse i 6 §.

Ekonomiska bestämmelser

Finansministeriet anser att propositionen inte bör föras vidare, om de ekonomiska bestämmelserna inte ändras på det sätt som föreslås i finansministeriets punkt 5.1.7 Ekonomiavsnitt, finansministeriets förslag, i 5 Alternativa tillvägagångssätt.

Finansministeriet understryker att ministeriets förslag inte handlar om en ändring av det ekonomiska systemets grundläggande struktur. Syftet är att åtgärda och förtydliga de brister, oklarheter och tolkningsproblem som har upptäckts i tillämpningen av den gällande lagstiftningen, inte att ersätta det nuvarande systemet med en ny modell.

Avsikten med finansministeriets förslag är att säkerställa att lagstiftningen bättre ska stämma överens med dess ursprungliga syfte och att lagstiftningen ska tillämpas på ett statsfinansiellt sett hållbart, transparent och föregripande sätt. Syftet med ändringarna är framför allt att

- systemet endast ska beakta de faktiska inkomsterna,
- de tolkningsmöjligheter som leder till överkompensation eller dubbel kompensation ska strykas i lagstiftningen,
- bestämmelserna ska göras tydligare och tillämpligare,
- statsfinansiellt sett orimliga eller icke föregripande följder ska förebyggas.

Finansministeriet anser att det utifrån den nuvarande beredningen saknas tillräckliga förutsättningar att underlåta att åtgärda de identifierade bristerna. Detta betonas i en situation där Finlands offentliga ekonomi befinner sig i ett mycket svårt läge och där budgetdisciplinen, kostnadskontrollen och förutsägbarheten har en särskilt stor betydelse.

De ekonomiska bestämmelserna bör därför ändras så att de stämmer överens med finansministeriets förslag. Enligt finansministeriets bedömning finns det inga tillräckliga förutsättningar för en fortsatt beredning av propositionen, om ändringarna inte görs.

78 § Förfarande vid oenighet om visst genomförande av EU:s beslut

Finansministeriet motsätter sig den föreslagna lösningen i 78 § till den del den ger Delegationen för Ålandsärenden en utökad roll i fattandet av beslut om fördelning av gemensamma resurser.

Enligt 78 § i lagförslaget ska Delegationen på begäran avskilja Ålands andel av resurser eller rättigheter som tilldelats eller förpliktelser som ålagts Finland av EU, om oenighet råder om Ålands andel mellan den statliga och den åländska myndigheten. Besvär över beslutet kunde anföras till högsta förvaltningsdomstolen. Motiveringen till propositionen anger att med hänsyn till att fråga är om ett avgörande vid oenighet mellan statsrådet och Ålands regering som har betydelse för båda myndighetsparter, finns det skäl att jämställa Delegationens beslutsfattande med beslut som fattas av statsrådet vid dess allmänna sammanträde.

Utökningen av Delegationens uppgift på det sätt som föreslås i 78 § är oklar. Den huvudsakliga uppgiften för Delegationen för Ålandsärenden är att vara

sakkunnigorgan i frågor som rör Ålands självstyrelse. Enligt propositionen ska Delegationen fatta beslut i paragrafenliga situationer där besvär kan anföras hos förvaltningsdomstolen. I nuläget fattas beslut av rikets behöriga myndighet. Det ska beaktas att formuleringen av den föreslagna 78 § är mycket vidsträckt och bunden till frågor som EU beslutar om och till genomförandet av dessa, som varken är noggrant avgränsade eller i förväg fullständigt kända.

Regelverket innebär att en gemensam institution tilldelas uppgift som i praktiken rör prioritering och fördelning av budgetmedel. Uppgiften har ett nära samband med kärnan i riksdagens budgetmakt, och det är inte motiverat att överföra denna budgetmakt på en institution av delegationstyp.

Fördelningen av resurser är inte enbart en teknisk eller administrativ fråga. Den omfattar prövning som har direkt inverkan på användningen av statsfinanserna och fördelningen av det ekonomiska ansvaret mellan olika aktörer. Sådana beslut bör ingå i den vanliga budgetprocessen och övervakas av riksdagen.

Därför anser finansministeriet att de föreslagna bestämmelserna i 78 § bör beredas grundligt på nytt. Om målet är att införa ett förfarande för att behandla oenigheter om genomförande av EU:s beslut mellan riket och landskapet, ska detta genomföras med samordnande eller rådgivande mekanismer. Det är däremot inte godtagbart att Delegationen för Ålandsärenden tilldelas en ny uppgift som i praktiken innebär fattande av beslut om fördelning av gemensamma resurser.

Bestämmelsen kan inte i dess nuvarande form anses vara en lämplig grund för fortsatt beredning.

52 § Lösning av behörighetstvister

Enligt propositionen utökas uppgifterna för Delegationen för Ålandsärenden. Enligt den föreslagna 52 § ska Delegationen i fortsättningen lösa sådana meningskiljaktigheter om behörigheten i administrativa åtgärder som högsta domstolen numera avgör. Enligt förslaget ska Delegationens beslut kunna överklagas i högsta domstolen.

Förslaget till utökning av Delegationens uppgifter är oklart och bristfälligt, framför allt vad gäller motiveringen. I enlighet med motiveringen till förslaget ska Delegationen för Ålandsärenden bli ett tvistelösningsorgan vid oenigheter om behörighet. Av förslaget framgår det inte på vilka förutsättningar Delegationen ska fungera som tvistelösningsorgan. Generellt sett har tvistelösningsorgan motiverats med effektivitet på grund av domstolarnas tröga processer och med målet att säkerställa möjligheten till rättsskydd i situationer där kostnaderna är små. Syftet med skiljeförfarandet i affärslivet har varit att säkerställa sakkännedomen i särskilda frågor och hänsynen till affärshemligheter. Av förslaget framgår det inte vilka fördelar Delegationens nya uppgift som tvistelösningsorgan har. Finansministeriet anser att tvister som rör behörighet är komplicerade fall som kräver hög juridisk

kompetens och att sådana tvister i regel uppstår mycket sällan och att det då är högsta domstolen som är rätt instans att lösa tvisten.

6 § Kommunal självstyrelse

Finansministeriet anser att den föreslagna bestämmelsen i 6 § särskilt bör utvärderas med tanke på hur finansieringen av de nya kommunala uppgifter som byggs på rikets lagstiftning ska ordnas.

Enligt finansministeriet bör frågorna kring finansieringen av de nya kommunala uppgifterna i första hand inte fogas till den allmänna bestämmelsen om kommunal självstyrelse. Om syftet är att säkerställa finansieringen av de nya uppgifter som tilldelas Åland utifrån rikets lagstiftning, bör bestämmelser om detta uttryckligen utfärdas i lagens ekonomiavsnitt.

Enligt finansministeriets bedömning bör detta genomföras på det sätt som ministeriet föreslår i 5.1.7 Ekonomiavsnitt, finansministeriets förslag, i 5 Alternativa tillvägagångssätt. En sådan lösning är systematiskt sett tydligare och lagtekniskt mer motiverat än det att den allmänna bestämmelsen i 6 § ges oklara eller indirekta ekonomiska konsekvenser.

Enligt finansministeriet är det särskilt viktigt att den lösning som tas in i ekonomiavsnittet på ett transparent och administrativt tydligt sätt gör det möjligt att

- utfärda tydliga bestämmelser om beaktande av nya kostnader,
- vid behov ordna finansiering under övergångsperioden eller bryggfinansiering,
- precisera grunderna för beviljande av finansiering så att risken för överlappande finansiering kan minimeras.

Dessutom anser finansministeriet att de uttryckliga bestämmelserna i ekonomiavsnittet bättre säkerställer en konsekvent och föregripande tillämpning. Om frågorna kring finansiering däremot indirekt fogas till 6 §, uppstår det enligt ministeriets bedömning en risk för oklarhet om förhållandet mellan den allmänna bestämmelsen om kommunal självstyrelse och de särskilda ekonomiska mekanismer som samtidigt har föreslagits eller förutsatts i lagen.

En sådan lagstiftningslösning kan öka oklarheten, försvåra enhetlig tillämpningspraxis och öka risken för överlappande finansiering. Därför anser finansministeriet att det i första hand inte handlar om huruvida det i sig behövs en principbestämmelse om kommunal självstyrelse, utan det är fråga om att bestämmelser om finansiering av de nya kommunala uppgifter som byggs på rikets lagstiftning ska utfärdas på ett tydligt och hållbart sätt.

Om målet är att säkerställa att kommunerna har faktiska ekonomiska förutsättningar att utföra sådana uppgifter, ska detta framgå av ekonomiavsnittet direkt

och entydigt. Därför anser finansministeriet att den föreslagna formuleringen av 6 § inte är en ändamålsenlig bestämmelselösning på finansieringsfrågorna.

Om bestämmelsen ändå bevaras, bör förhållandet mellan bestämmelsen och finansieringen av de nya kommunala uppgifterna avgränsas på ett tydligt sätt. Då bör den egentliga finansieringslösningen tas in i ekonomiavsnittet i enlighet med finansministeriets förslag.

6 § 2 mom.

I 6 § 2 mom. i lagförslaget anges följande: "I frågor som enligt denna lag hör till riksdagens lagstiftningsbehörighet kan de åländska kommunerna åläggas uppgifter genom riksdagslag, om motsvarande uppgifter åläggs kommunerna i riket."

På det sätt som avsnitt 5.1.2 i utkastet till proposition fastslår och motiverar är det bra att "*om motsvarande uppgifter åläggs kommunerna i riket*" stryks från meningen i momentet ovan. Ordalydelsen begränsar riksdagens nuvarande lagstiftningsbehörighet för vissa riksomfattande uppgifter på Åland på ett ändamålsenligt sätt. Tilläggskravet skulle begränsa riksdagens nuvarande prövningsrätt på ett sätt som går utöver vad som följer av tolkningspraxisen i 6 § och 121 § i grundlagen.

Om den föreslagna bisatsen inte ströks, skulle det till exempel leda till att de åländska kommuner som ansvarar för socialvården inte heller utifrån rikets lagstiftning som gäller Åland skulle kunna tilldelas den nya socialvårdsuppgiften ens i en situation där det är förenligt med grundlagen. Om det uppstod ett behov av att föreskriva nya riksomfattande socialvårdsuppgifter för välfärdsområdena, borde riket på Åland i stället alltid föreskriva att en ny socialvårdsuppgift som byggs på rikets lagstiftning ska utföras av en statsmyndighet på Åland. Följden kan inte anses vara ändamålsenlig och lagstiftningsbehörigheten bör därför inte begränsas på ett oändamålsenligt sätt.

102 § Tillgång till uppgifter ur basdatalager

Syftet med den föreslagna 102 § är att säkerställa informationsutbytet mellan självstyrelsemyndigheter och statliga myndigheter när det gäller uppgifter i så kallade basregister. Finansministeriet stöder i sig strävan att säkerställa ett smidigt informationsutbyte, men anser att paragrafen kräver en betydande fortsatt beredning, som finansministeriet gärna deltar i.

Propositionen bör innehålla en bättre beskrivning av det problem som ska lösas och av de utmaningar som har ansetts råda i nuläget. Vilka är de statliga datalager som självstyrelsemyndigheterna numera inte har en adekvat tillgång till och vilka är självstyrelsemyndigheternas datalager som riksmyndigheterna inte har en adekvat tillgång till? Som det fastslås i specialmotiveringen har begreppen basdatalager, basinformationssystem och basregister inte definierats i lagstiftningen. Därför är det inte möjligt att tillämpa paragrafen.

Däremot innefattar lagen om informationshantering innefattar begreppet *gemensamt informationslager*. Enligt 2 § i den lagen avses med det "ett för användning av flera aktörer planerat och upprätthållet informationslager vars uppgifter kan lämnas ut och utnyttjas för olika ändamål". Ovannämnda informationslager har specificerats närmare i en informationshanteringskarta som avses i lagen om informationshantering, och de är mer än 250 i antalet. I fråga om ovannämnda informationslaget finns det dock skäl att beakta att de inte nödvändigtvis stämmer överens med målet i paragrafen. Enligt specialmotiveringen till paragrafen avses med dem system som "innehåller information om samhällets centrala basenheter och deras egenskaper samt individualiserar dessa basenheter, såsom personer, organisationer, stiftelser och fastigheter", "erbjuder tjänster och prestationer som gäller användning och förvaltning av uppgifter i anslutning till olika samhällsfunktioner" och "till dessa uppgifter hänför sig också s.k. offentlig tillförlitlighet eller någon motsvarande egenskap som garanterar att uppgifterna är tillförlitliga". Alla gemensamma informationslager uppfyller därmed inte nödvändigtvis alla angivna kriterier. Om basdatalager däremot inte avser alla av de mer än 250 informationslagren, bör det specificeras närmare vilka datalager paragrafen gäller. I fråga om datalager som omfattas av Ålands självstyrelse bör inriktningen av paragrafen på samma sätt specificeras tillräckligt tydligt.

Det är inte heller klart vad avses med att myndigheten har "tillgång till uppgifterna enligt samma villkor". Enligt specialmotiveringen avses med detta att "när en självstyrelsemyndighet begär uppgifter ur ett sådant datalager ska den likställas med en statlig myndighet som gör motsvarande begäran, exempelvis när det gäller avgifter och anslutningskrav. Självstyrelsemyndigheten ska exempelvis inte likställas med kommunala myndigheter eller en aktör inom den privata sektorn." Finansministeriet känner dock inte till situationer där den nationella lagstiftningen gör en principiell skillnad i fråga om tillgången till uppgifter enbart baserat på om det gäller en statlig myndighet eller en kommun (eller en privat aktör), utan det är troligen fråga om förutsättningar som rör aktörernas uppgifter eller dylikt. Finansministeriet medger inte att bestämmelserna om utlämnande av uppgifter i allmänhet bygger på ett tänkesätt att uppgifter får lämnas ut till "en statlig myndighet", utan det har i regel krävts mer noggrant avgränsade bestämmelser i lagstiftningen. Därför är det oklart om så generella bestämmelser om utlämnande av uppgifter får utfärdas, eftersom det i regel i den övriga lagstiftningen har krävts mycket noggrant avgränsade bestämmelser, bland annat på grund av dataskyddsfrågor.

Finansministeriet påpekar att en konsekvensbedömning inte har gjorts om propositionen. Konsekvensbedömningen bör bland annat innehålla en beskrivning av de informationslager som paragrafen gäller och av de kostnader som parterna orsakas om och när tillämpningen av paragrafen kräver öppnande av gränssnitt i registren. Konsekvensbedömningen bör även utvärdera om de nuvarande bestämmelserna innefattar villkor som den andra parten omöjliga kan uppfylla.

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter är till exempel endast tillgängliga, om mottagaren uppfyller vissa krav i lagen, bland annat kravet att följa en krävd informationssäkerhetsnivå. Om självstyrelsemyndigheter inte kan uppfylla ovan nämnda villkor, kan uppgifter inte lämnas ut till en självstyrelsemyndighet på grund av att villkoren inte är uppfyllda, och paragrafen leder i så fall inte till ett önskat resultat.

Under beredningen har man förmodligen även bedömt att privata aktörer som tilldelas förvaltningsuppgifter enligt den föreslagna 44 § inte har ett behov av att få tillgång till statliga myndigheters eller självstyrelsemyndigheters register? Den föreslagna 102 § verkar utesluta åtminstone möjligheten för sådana aktörer att utifrån den paragrafen få tillgång till myndigheters register.

Andra synpunkter och anmärkningar av teknisk karaktär

46 § 20 punkten Statens lokalförvaltning

Det bör övervägas att termen "statens lokalförvaltning" i 46 § 20 punkten ändras så att den motsvarar nuläget, då det skulle lyda "statens förvaltning". Då skulle 20 punkten lyda på följande sätt:

*Ålands regering ska höras innan beslut fattas om indragning av ~~ett ämbetsverk~~, en inrättning eller ett fast verksamhetsställe vid ~~statens lokalförvaltning~~ **statens förvaltning** på Åland.*

Motivering:

- Enligt motiveringen motsvarar 20 punkten 30 § 22 punkten i den gällande självstyrelselagen, och i punkten föreslås inga ändringar.
- Den gällande bestämmelsen är från 1991. År 2026 omfattar statens lokalförvaltning enbart polisen och sysselsättningstjänsterna, som båda enligt självstyrelselagen hör till Ålands självstyrelse. Det innebär att det inte finns statens lokalförvaltning för dem på Åland.
- Finansministeriet påpekar att det på Åland år 2026 finns statliga ämbetsverk, inrättningar och fasta verksamhetsställen som tryggar tillgången till statliga tjänster i hela riket. Syftet är att trygga tillgången till statliga tjänster i hela riket på elektronisk väg (digitala tjänster) och genom fysiska besök på båda inhemska språken och enspråkigt på svenska på svenskspråkiga Åland. Indragning av en inrättning eller ett fast verksamhetsställe vid statens förvaltning på Åland skulle strida mot medborgarnas jämlikhet, som tryggas genom grundlagen. Om sådant ändå föreslås, ska Ålands regering höras under beredningen av ärendet. Det faktum att det numera i verkligheten är fråga om ämbetsverk, inrättningar eller fasta verksamhetsställen vid statens förvaltning skulle kunna framgå tydligare av 46 § 20 punkten i lagförslaget och av motiveringen till bestämmelsen.

116 § Statsanställda

Behovet av 116 § i lagförslaget bör bedömas.

- Bestämmelsen i 116 § motsvarar 75 § i den gällande lagstiftningen. Rubriken på 75 § i lagen är "statsanställda" och "statsanställda" i den föreslagna 116 §.
- Bestämmelsen har betydelse i situationer där en uppgift genom en riksdagslag överförs från rikets behörighet till Ålands behörighet och när den tjänsteman som utför uppgifter med sitt samtycke förflyttar sig till Åland i och med uppgiften. Motiveringen till bestämmelsen fastställer att förflyttning är möjligt enligt samma villkor på vilka tjänstemannen har arbetat i riket. Detta har hittills varit praxis och enligt förslaget ska den inte ändras.
- Efter 1991 har det inom förvaltningen skett förändringar som påverkar tjänstemännens rättigheter och skyldigheter. Sådana förändringar är bland annat bestämmelserna om överlåtelse av rörelse, 5 e § och 5 f §, som infördes i statstjänstemannalagen (750/1994) genom en ändring av lagen 29.12.2011/1548.

Överlåtelse av rörelse (29.12.2011/1548)

5 e § (29.12.2011/1548)

Med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse avses överlåtelse av en funktionell del av den statliga verksamheten till en annan arbetsgivare, om den del som överläts förblir oförändrad eller likartad efter överlåtelsen.

Se 29 a §.

5 f § (29.12.2011/1548)

Vid sådan överlåtelse som avses i 5 e § övergår de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har med anledning av de tjänsteförhållanden som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen på förvärvaren. Detta gäller dock inte de rättigheter och skyldigheter som uttryckligen följer av ett tjänsteförhållande och som inte är utmärkande för ett arbetsavtalsförhållande när en tjänsteman övergår till anställning i arbetsavtalsförhållande hos förvärvaren. Överlåtaren och förvärvaren ansvarar solidariskt för en lönefordran eller en fordran av annat slag som följer av ett tjänsteförhållande, om fordran har förfallit till betalning före överlåtelsen. Överlåtaren är dock ansvarig gentemot förvärvaren för en fordran som förfallit till betalning före överlåtelsen, om inte något annat har avtalats. Förvärvaren är skyldig att iaktta det tjänstekollektivavtal som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen så som bestäms i 5 § i lagen om kollektivavtal (436/1946).

- Av de skäl som föranleds av förändringarna bör det under den fortsatta beredningen utredas om förslaget är nödvändigt med anledning av bestämmelserna i rikets tjänstemannalagstiftning och i den motsvarande landskapslagen. Om bestämmelsen anses vara nödvändig, bör det preciseras vad som avses med de villkor enligt vilka en tjänsteman i samband med en uppgift flyttar till Åland och även på vilket sätt en tjänstemans anställningsvillkor tryggas i en situation där tjänstemannen inte ger sitt samtycke till flyttningen till Åland i samband med uppgiften. I en situation där en tjänsteman inte ger sitt samtycke ageras enligt 5 a–5 c § i statstjänstemannalagen och i sista hand kan tjänstemannen eventuellt sägas upp i enlighet med 27 § i statstjänstemannalagen.

28 § Överföring av riksdagens lagstiftningsbehörighet till Åland i vanlig lagstiftningsordning

- Finansministeriet konstaterar vidare att självstyrelselagens bestämmelse i 28 §, som motsvarar 29 § i den gällande självstyrelselagen och som rör överföring av lagstiftningsbehörigheten till landskapet, ska utvidgas. Det innebär att uppsättningen potentiella uppgifter som ska överföras genom en ändring av riksdagslagen utökas, vilket i sin tur kan innebära att den föreslagna 116 § behöver tillämpas oftare än i nuläget.

116 § Statsanställda (ett förslag)	75 § Statsanställda (gällande)
Den vars uppgifter i ett anställningsförhållande till staten enligt det förfarande som föreskrivs i 28 § i denna lag överförs till lagtingets lagstiftningsbehörighet, ska, om han eller hon samtycker till det, med bibehållna förmåner överflyttas till motsvarande uppgifter i självstyrelsemyndigheternas tjänst i enlighet med vad som föreskrivs genom riksdagslag.	Den vars uppgifter i ett anställningsförhållande till staten enligt denna lag har överförts till landskapet skall, om han samtycker därtill, med bibehållna förmåner överflyttas till motsvarande uppgifter i landskapets tjänst i enlighet med vad som stadgas genom förordning. Till dess en förordning som avses i 42 § 1 mom. har givits, skall om den språkkunskap som krävs av den som anställs i statens tjänst i landskapet gälla vad som när denna lag träder i kraft stadgas i den äldre lagen och i lagstiftningen om den språkkunskap som skall av statstjänsteman fordras. Den som när denna lag träder i kraft är anställd i statens tjänst i landskapet är utan hinder av en förordning som utfärdats med stöd av 42 § 1 mom. fortfarande behörig att inneha anställningen.

Slutsatser

Sammanfattningsvis anser finansministeriet att propositionen inte bör föras vidare i dess nuvarande form.

Enligt finansministeriets bedömning kräver den fortsatta beredningen åtminstone att

- de ekonomiska bestämmelserna korrigeras utifrån finansministeriets förslag i avsnitt 5.1.7, bland annat genom uteslutning av återtagandena av överförda anslag ur avräkningsgrunden samt gemensamma EU-anslag av vilka en andel i statsbudgeten baserat på 59 b § har anvisats för Åland,
- 52 § och 78 § bereds på nytt så att Delegationen för Ålandsärenden inte ges en roll i vare sig lösningen av behörighetstvister eller fattandet av beslut om fördelning av gemensamma resurser,
- 6 § formuleras på nytt så att bestämmelsen inte utgör ett underlag för finansiering av nya kommunala uppgifter, utan bestämmelser om en sådan finansiering ska uttryckligen utfärdas i ekonomiavsnittet enligt finansministeriets förslag så att risken för överlappande finansiering minimeras och finansieringen kan ordnas på ett transparent och administrativt tydligt sätt.
- 102 § bör formuleras på nytt med beaktande av lagen om informationshantering.

Till slut

Utlåtandet tar upp frågor som har betydelse för finansministeriets ansvarsområde och som bör beaktas inför beredningen av genomförandet av förslaget till självstyrelselag. Sådana frågor är till exempel förslagen till närmare bestämmelser vid lagberedningen och i annat samarbete med Åland eller utökningarna av listan över behörighetsområden som i enlighet med det enkla förfarandet kan överföras till Ålands behörighet genom riksdagslagen.

Finansministeriet lämnar vissa korrigeringar av teknisk karaktär direkt till justitieministeriet.

Finansministeriet påpekar att regeringens proposition bör överlämnas till finansutskottet för behandling innan den behandlas i statsrådet enligt avsnitt 2.1.4 i finansutskottets föreskrift.

Biträdande budgetchef, som ställföreträdare för budgetchefen

Annika Klimenko

Bilagor Finansministeriets utlåtande översatt till svenska

Sändlista JM Justitieministeriet
 JM Avdelningen för demokrati och offentlig rätt, Självstyrelse och jämlikhet, Janina Groop-Bondestam
 JM Avdelningen för demokrati och offentlig rätt, Självstyrelse och jämlikhet, Kristel Englund

För kännedom FM Offentliga förvaltningens ICT, Informationspolitik, Viveca Still
 FM Kommunavdelningen, Enheten för förvaltning och ekonomi, Ville Koponen
 FM Avdelningen för utveckling av statsförvaltningen, Marika Paavilainen
 FM Skatteavdelningen, Enheten för personbeskattning, Filip Kjellberg
 FM Finansmarknadsavdelningen, Enheten för kapitalmarknaderna, Eleonoora Eilittä
 FM Velfärdsområdesavdelningen, Enheten för styrning, Merja Salmi